

Asia: VN/549/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vanhusasiavaltuutetusta

Lausunnonantajan lausunto

Voidaanko esityksellä näkemyksenne mukaan parantaa ikääntyneiden asemaa ja edistää ikääntyneiden oikeuksia?

Miina Sillanpään Säätiö sr kannattaa vanhusasiavaltuutetun tehtävän ja toiminnon perustamista. Pidämme tärkeänä ikääntyneiden aseman parantamista ja ikääntyneiden oikeuksien edistämistä. Esitys vastaa näihin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin. Huomiota on kiinnitettävä erityisesti ikääntyneiden ja vanhusten palvelujen saamiseen, hyvään kohteluun ja mm. digitalisaatiosta aiheutuvaan syrjäytymisriskiin.

Osaltaan vanhusasiavaltuutetun tehtävän välityksellä voidaan myös edistää hallitusohjelman mukaisesti ikäystävällisyyttä yhteiskunnassamme.

Onko teillä huomioita koskien valtuutetulle säädettäviä tehtäviä?

Miina Sillanpään Säätiön näkemys on, että ikääntyvässä yhteiskunnassa ikääntyneiden ja vanhusten aseman oikeuksien seuranta ja arviointi sekä ennakkollinen vaikuttaminen niihin on erittäin tärkeää. Vanhusasiavaltuutetun tulee edistää ikääntyneiden oikeuksien toteutumista sekä vaikuttaa ikääntyneitä koskevan tiedon saamiseen ja vanhuksia koskeviin päätöksiin yhteiskunnassa. Olennaista kuitenkin on, että uusi tehtävä rajataan niin, että yhteiskuntaan ei muodostu päällekkäisiä toimintoja.

Miina Sillanpään Säätiö korostaa, että vanhusasiavaltuutetun toiminnolla tulee edistää ikääntyneiden kansalaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia siten, että ikääntyneet ihmiset nähdään yhteiskunnassa aktiivisina toimijoina, eikä toiminnan kohteina.

Vanhusasiavaltuutetun tehtävässä toimiminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä vanhusten asioissa toimivien järjestöjen, säätiöiden, palveluntuottajien ja muiden yhteisöjen kanssa.

Kansalaisjärjestöillä, sosiaali- ja terveysjärjestöillä sekä eläkejärjestöillä on suora yhteys ikääntyneisiin, joten järjestöjen välityksellä on mahdollista saada ikääntyneiden oma ääni kuuluviin heitä koskevissa asioissa. Pidämmekin erityisen tärkeänä tehtävässä suoraa kontaktipintaa ikääntyneisiin ihmisiin sekä heitä edustaviin järjestöihin ja muihin toimijoihin, niin että ikääntyneiden ihmisten omat mahdollisuudet vaikuttaa heitä koskeviin asioihin ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon vahvistuvat. Pidämme tärkeänä myös sitä, että vanhusasiavaltuutetun tehtävällä voidaan edistää ikääntymistä koskevaa myönteistä asenneilmapiiriä.

Järjestöillä ja säätiöillä on myös ikääntyneiden palvelutoimintaa sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaa, jota vanhusasiavaltuutetun tehtävässä toimivan on tärkeää tuntea ja hyödyntää.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Esityksen mukaisesti vanhusasiavaltuutetun tulee olla itsenäinen ja riippumaton viranomainen. Synergiahöytyjen hakemista mm. henkilöstö- ja toimitilaresursseista pidämme kannatettavina.

Sorvari Eija
Miina Sillanpään Säätiö